

informativno gorenje

List za obveščanje delavcev velenjskega dela SOZD Gorenje—Št. 31.—Leto XVII.—Titovo Velenje, 23.6.1982

TEMELJNI KAMEN ZA NOVO TOVARNO— MOST BRATSTVA IN ENOTNOSTI

V soboto, 19. junija 1982, je bila v Bihaću slovesnost, na kateri so na simboličen način pričeli z izgradnjo nove tovarne Gorenja v republiki Bosni in Hercegovini. S položitvijo temeljnega kamna za izgradnjo tovarne hladilnikov so opravili še zadnje dejanje od začetnih spodbud in dogovorov do podpisov ustreznih samoupravnih sporazumov za izgradnjo tega pomembnega objekta v Bihaću.

Bihać je minulo soboto doživel svoj velik dan. Mesto ob Uni, z bogato zgodovino in pomembnimi dogodki iz narodnoosvobodilne borbe — letos bo poteklo 40 let od prvega zasedanja AVNOJ, prvega kongresa protifašistične mladine in slavne Bihaćke republike — je toplo pozdravilo tudi številne goste na slovesnosti. Slavja so se udeležili predstavniki izvršnih svetov SR Bosne in Hercegovine in Slovenije s predsednikoma Seadom Maglajlijem in Janezom Zemljaričem na čelu, predstavniki gospodarskih zbornic in organizacij združenega dela BiH in Slovenije. Bihać so v soboto obiskali tudi delavci tozda Hladilna tehnika in Kompresorji Črnomelj ter predstavniki temeljnih organizacij Gorenja TGO. Po ogledu spominskega doma, v katerem je bilo prvo zasedanje AVNOJ in mladinski kongres, so bili na obisku v tovarni Krajinametal, delovni organizaciji sozda RMK Zenica. Nato so skupaj s številnimi domačini prisostvovali slovesnosti in priložnostnemu kulturnemu programu, ki sta ga izvedli folklorna skupina in godba na pihala iz Bihaća.

Predsednik skupščine občine Bihać Jasaf Zjakić je v uvodnem govoru poudaril, kakšen pomen bo imela nova tovarna, v kateri bo našlo zaposlitev okrog tisoč delavcev. Naložba v novo tovarno dosega četrtno vrednosti vseh investicij Bihaća v srednjeročnem planskem obdobju, dohodek občine pa se bo s tem povečal za 250 odstotkov.

V imenu delavcev Gorenja je na slovesnosti spregovoril predsednik poslovnega odbora Gorenje

TGO Janez Miklavčič. (Govor objavljamo na 2.strani). S slovesnosti so poslali brzojavko XII. kongresu ZKJ, prebral pa jo je delegat iz Bihaća, Muharem Pirajić.

Temeljni kamen, na katerem je vklesan napis „Gorenje Bihać — 19. 6. 1982“, vzdal ga je podpredsednik gospodarske zbornice BiH Izet Zubović, pomeni trden most bratstva in enotnosti med republikama.

Tovarišice in tovariši,
spoštovani gostje!

Pred sedmimi dnevi smo tu, v Bihaću, predstavniki delovnih organizacij TGO Gorenje iz Titovega Velenja ter skupščine občine Bihać podpisali odločitev o ustanovitvi delovne organizacije za proizvodnjo hladilnih aparatov in samoupravni sporazum o urejanju medsebojnih pravic in obvez v zvezi z združevanjem dela in sredstev za ustanovitev delovne organizacije.

Danes bo na tem mestu v prisotnosti delovnih ljudi in občanov občine Bihać, delavcev Gorenja, predstavnikov in članov delegacij izvršnih svetov skupščine socialističnih republik Bosne in Hercegovine ter Slovenije, predstavnikov drugih republiških in občinskih organov in organizacij združenega dela Bosne in Hercegovine ter Gorenja, postavljen temeljni kamen, ki bo simboliziral sprejeto odločitev, da s skupnimi močmi ustvarimo materialne pogoje za nadaljnji družbeni razvoj, utrjujemo medsebojno povezanost, bratstvo in enotnost in skupno odgovornost za stabilnost in razvoj naše socialistične samoupravne skupnosti.

Odločitev o izgradnji te tovarne ni pomembna samo za nadaljnji razvoj Gorenja in občine Bihać, temveč je pomembna tudi zato, ker s tem uresničujemo pogoje za zmanjševanje razlik v razvitosti republik in pokrajin ter s tem na osnovi resničnih interesov delovnega razreda, delovnih ljudi in občanov uresničujemo politiko Zveze komunistov Jugoslavije, ter ob 12. kongresu dajemo poseben delovni prispevek in podporo stališčem in zaključkom, ki jih bo kongres sprejel.

Ob sprejemanju te odločitve je v obširnih razpravah v družbenopolitičnih organizacijah ter na zborih delavcev in delavskih svetih, sodelovalo 7.000 delavcev v tozdu Hladilna tehnika v Titovem Velenju in Kompresorji v Črnomlju, ki sta soustanovitelja ter delegati skupščine občine Bihać.

Tako je ob vsestranski podpori

Govoru Janeza Miklavčiča so prisotni prisluhnili z zanimanjem.

in pomoči izvršnih svetov, gospodarskih zbornic, bank in drugih organov v socialističnih republikah Bosne in Hercegovine, ter Slovenije uresničena in zaključena pomembna družbenopolitična stopnja samoupravnega sporazumevanja in dogovarjanja neposrednih proizvajalcev in delovnih ljudi obeh republik.

S tem je dan neposredni prispevek k utrjevanju socialističnega samoupravnega sistema, v katerem je samoupravno sporazumevanje in dogovarjanje neposrednih udeležencev, tvorcev materialnih dobrin, odločujočega značaja in še en dokaz, kako je v praksi mogoče različna vprašanja družbenoekonomskega razvoja na osnovi skupnih interesov uspešno reševati po samoupravni poti.

S sredstvi sklada za razvoj manj razvitih republik in pokrajin pri izgradnji tovarne v Bihaću se uresničuje nova in pomembna družbenopolitična in ekonomska praksa, s tem, da bodo sredstva sklada, ki jih mnoge organizacije združenega dela iz Slovenije izdajajo na osnovi samoupravnega sporazuma, usmerjena neposredno in koriščena za izgradnjo tovarne. Zato je to pomemben korak v uresničevanju neposrednega odločanja delavcev združenega dela v razdeljevanju ustvarjenega dohodka.

Delovna organizacija Gorenje TGO iz Titovega Velenja je ena od štirinajstih delovnih organizacij, združenih v sestavljeno organizacijo združenega dela Gorenje. Delovne organizacije Gorenja ne najdemo samo znotraj slovenskih meja, temveč tudi v socialističnih republikah Hrvatski in Srbiji. Nova organizacija združenega dela v Bihaću — upam, da bodo delavci bodoče tovarne sprejeli to odločitev — bo petnajsta delovna organizacija sestavljene organizacije Gorenje in prva na področju socialistične republike Bosne in Hercegovine.

Gorenje je s svojimi proizvodi znano ne samo v Jugoslaviji, temveč tudi širom po svetu. Gorenje svoje izdelke danes prodaja na vseh kontinentih, v nekaterih državah pa ima tudi proizvodne organizacije, ki v sestavi Gorenja proizvajajo izdelke za potrebe teh trgov.

Sestavljena organizacija združenega dela Gorenje ima pomembno mesto tako v družbenem proizvodstvu kot tudi v deležu izvoza, ki na devizno konvertibilnih trgih znaša približno 90 %. Celo ten prihodek sozda Gorenje v letu 1981 je bil ustvarjen v znesku preko 3.500 milijard starih dinarjev, z izvozom v znesku preko 129 milijonov dolarjev z več kot 16.500 zaposlenimi v vseh delovnih organizacijah in delovnih skupnostih.

Najpomembnejši delež v celotnem prihodku in izvozu ima delovna organizacija Gorenje TGO v Titovem Velenju.

Naslednje leto bo poteklo 30 let, odkar je 11 delavcev v vasi Gorenje blizu Titovega Velenja začelo z montažo štedilnikov na trda goriva. V manj kot 30 letih je število zaposlenih porastlo na skoraj 7000 delavcev s tem, da se je nadaljnjih 2000 zaposlenih organiziralo v nove delovne organizacije Gorenje Promet Servis, Gorenje Raziskave in Razvoj, Gorenje Interna banka in skupne službe v sestavljeni organizaciji združenega dela; tako je samo v Titovem Velenju v organizacijah združenega dela in skupnih službah zaposlenih preko 9000 delavcev.

V 30 letih je v pogojih socialistične Jugoslavije nekdanja obrtna delavnica prerastla v giganta svetovnih razmer na področju gospodinjstskih aparatov in opreme, vse pomembnejšo vlogo pa ta organizacija združenega dela prevzema na področju elektronike za široko potrošnjo in profesionalne namene.

Lani je delovna organizacija Gorenje TGO ustvarila preko 1500 milijard starih dinarjev skupnega prihodka in preko 111 milijonov dolarjev izvoza; od tega več kot 90 % v razvite države konvertibilnega deviznega trga. Vse pomembnejše mesto v prodaji izdelkov Gorenja pa prevzemajo države v razvoju.

Kljub znanim velikim proizvodnim težavam, s katerimi se danes vsakodnevno srečujemo v celi državi in tudi v Gorenju, ne bomo odnehali z naporji, da čim več prispevamo k odstranjevanju teh težav in njihovih vzrokov; biti nam morajo delovna spodbuda. To je mogoče le z delom, znanjem in predanostjo socialistični samoupravni skupnosti narodov in narodnosti Jugoslavije.

Tudi današnje slavje ob začetku del in polaganju temeljnega kamna priča, da ne čakamo, da bi kdo drug, namesto nas samih delavcev Gorenja skupaj z delovnimi ljudmi občine Bihač, reševal

vprašanja nadaljnega materialnega in družbenega razvoja, socialne varnosti delavcev Gorenja in občanov družbenopolitične skupnosti Bihač.

V Gorenju smo se z vprašanjem izpopolnjevanja, razširjanja programa proizvodnje hladilnih aparatov z novimi vrstami in povečevanjem proizvodnje srečali že pred leti. Hladilni aparati, ki jih v temeljni organizaciji združenega dela Hladilna tehnika v Titovem Velenju proizvajamo že več kot 10 let, so še danes izdelek, ki bi ga lahko tako na domačem trgu kot v tujini prodali več kot pa jih proizvedemo. Zato smo tudi v tem mesecu, kljub pogostim težavam pri oskrbi z reprodukcijskimi materiali povečali proizvodnjo hladilnih aparatov, v pripravi pa je tudi plan za leto 1982, po katerem bomo namesto planiranih 270.000 proizvedli več kot 300.000 hladilnih aparatov, od tega več kot 80 % za izvoz na konvertibilni devizni trg. S tem bomo prispevali k reševanju problema likvidnosti države.

Novi hladilni aparati, povečana proizvodnja in doseganje še večje kvalitete terjajo raziskovanje pogojev za razreševanja. Povečana proizvodnja zahteva tudi več zaposlenih, v Titovem Velenju pa že več let ne poznamo težkega družbenoekonomskega problema, s katerim se srečujete vi, to je, nezaposlenosti. Nasprotno pa na delo v delovne organizacije v Titovem Velenju dnevno prihaja več kot 5000 delavcev okoliških naselij in drugih občin, od približno 25.000 zaposlenih pa je več kot 5.000 zaposlenih v teh delovnih organizacijah iz drugih krajev Jugoslavije, večinoma prav iz socialistične republike Bosne in Hercegovine.

Zato, in ob pogojih, ki jih pri izgradnji manj razvitih republik in pokrajine Kosovo omogoča sklad za razvoj, je bila odločitev o izgradnji tovarne v Bihaču v procesu samoupravnega sporazumevanja in dogovarjanja edino mogoča in pravilna.

S pričetkom proizvodnje hladilnih aparatov v novi tovarni tu v Bihaču, bo proizvodnja le-teh v

NA OGLEDU TOVARNE ŽEBLJEV IN ARMATUR – V Bihaču je leta 1968 zrasla prva večja tovarna z združevanjem dela in sredstev RMK Zenica. V delovni organizaciji Krajina metal so si naši delavci z zanimanjem ogledali proizvodnjo žebeljev in armatur. V tovarni predelajo letno okrog sto tisoč ton železa. Poprečni mesečni zaslužek kovinarjev je okrog 12.000 dinarjev. V tovarni namenijo večji del dohodka tudi za izgradnjo stanovanj.

Titovem Velenju ukinjena. Delavci temeljne organizacije združenega dela Hladilna tehnika bodo prevzeli drugo proizvodnjo, ki ustreza pogojem v Titovem Velenju. Za delovno organizacijo Gorenje TGO in sestavljeno organizacijo združenega dela Gorenje, za novo delovno organizacijo – tovarno hladilnih aparatov v Bihaću ter za delavce delovnih organizacij v sestavi UNIS, Soda-so in drugih organizacij združenega dela na področju Bosne in Hercegovine, je posebnega dolgoročnega pomena, da samoupravni sporazum, ki so ga danes podpisali njihovi predstavniki, začrta skupno pot medsebojnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v cilju oskrbovanja z reprodukcijskimi materiali na osnovi skupnih interesov. Tudi to bo pomemben prispevek pri neposrednem uresničevanju ciljev ekonomske stabilizacije na osnovi dolgoročnih usklajenih planov razvoja, interesov in obvez.

Tovarišice in tovariši!

Mnogim delavcem v Gorenju ta izdelek – hladilni aparat, ki bo leta 1984 prišel s proizvodnih trakov v novi tovarni tu, v Bihaću, zasnovan na sodobni tehnologiji, plod lastnega znanja in izkušenj, plod združevanja skupnih interesov – pomeni mnogo več kot samo predmet dela. Vanj je vloženo mnogo truda, odrekanja, samozatajevanja, znanja in ljubezni do dela; zato se je mnogim težko ločiti od tega, v kar so vložili veliko let težkega dela in odrekani.

Toda življenje zahteva od nas tudi takšne odločitve, ki pa jih toliko lažje sprejmemo, če temeljijo na argumentih in neposrednem dogovarjanju in odločanju delavcev in, če smo prepričani – in to smo – da ta izdelek, to delo, predajemo v marljive roke prihodnjih delavcev delovne organizacije hladilnih aparatov v Bihaću.

(Govor Janeza Miklavčiča, predsednika poslovnega odbora Gorenje TGO v Bihaću)

URA ZGODOVINE – Delavci Gorenja, ki so v soboto bili v Bihaću, so prisluhnili uri zgodovine v dvorani, v kateri je bilo I. zasedanje AVNOJ. Meseč dni po zasedanju je v teh prostorih bil kongres protifašistične mladine, ki se ga je udeležil tudi tovariš Tito. Med delegati pa je bil pionir Boško Buha. Iz za govorniškega pulta je bilo videti le njegovo kapo s peterokrako zvezdo, Boško pa je govoril le o tem, kako rokuje z bombami....

„Rezultat dolgotrajne, težke in krvave borbe – neenake borbe, ker smo v to borbo stopili skoraj goloroki – rezultat te borbe je tudi to, da imamo danes možnost, da se ustanovimo tu, da ustanovimo organ, eno telo, ki bo skupaj z Vrhovnim štabom Narodnoosvobodilne vojske in Partizanskih odredov Jugoslavije, skupaj z narodnoosvobodilnimi odbori podpirale našo borbo, organiziralo zaledje, organiziralo našo politiko in ekonomsko razrušeno de-

želo – če je to v teh pogojih mogoče storiti, da bi to težko borbo lahko privedli do zmagovitega konca . . . Srečen sem, ker lahko danes tu vidim najboljše sinove naših narodov, rodoljube, resnične predstavnike naših narodov, ki so se ojačali v tej krvavi borbi!“

*Tito,
26. novembra 1942
na otvoritvi I. zasedanja
AVNOJ v Bihaću*

27. JUNIJ – dan samoupravljalcev

27. junija leta 1950 je skupščina Jugoslavije sprejela zakon o upravljanju podjetij. Ta dan praznujemo kot Dan samoupravljanja. Leta 1980 je Združenje klubov samoupravljalcev sprejelo odločitev o priznanju s plaketo "Josip Broz Tito – 30 let samoupravljanja!", ki jih podeljujejo za izredne uspehe na področju razvoja samoupravljanja.

Ta dan bomo letos v Gorenju obeležili s slovesnostjo, na kateri bomo podelili omenjene plakete tudi našim sodelavcem.

Slovesnost bo 28. junija ob 18. uri v galeriji Knjižnice v Titovem Velenju.

Množična inventivna dejavnost

REZULTATI MNOŽIČNE INVENTIVNE DEJAVNOSTI V GORENJU TGO ZA PRETEKLO LETO IN V PRVIH PETIH MESECIH LETOŠNJEGA LETA

Preteklo leto je bil storjen v Gorenju TGO na področju množične inventivne dejavnosti (MID) dokaj velik premik. Tako po številu prijavljenih kakor tudi obravnavanih predlogov. Mnenja smo, da so takšno aktivnost spodbudili novo sprejeti samoupravni akti s področja inovacijske in inventivne dejavnosti, ki so jih TOZD in DSSS sprejeli do konca julija 1981. Predvsem pa je bistvena novost, da predloge obravnavajo in o njih odločajo delavski sveti tistih TOZD oziroma DSSS, kjer so predlogi realizirani ali jih je možno realizirati. Bistveno stimulatивnejša je tudi lestvica, po kateri se na osnovi gospodarske koristi izračunajo posebna nadomestila avtorjem sprejetih in realiziranih inovacij. Vse predloge, ki jih delavski sveti sprejmejo, objavljamo v Informatorju, enako tudi podatke o gospodarski koristi in izplačanih posebnih nadomestilih ter enkratnih nagradah avtorjem inovacij. Vsi predhodno naštetih dejavniki in pa zaostrene gospodarske razmere, ko smo večkrat postavljeni pred dejstvo, problem nekako rešiti ali "obstati", so prispevali k večji aktivnosti na področju množične inventivne dejavnosti.

V preteklem letu je bilo prijaveno 164 inventivnih predlogov (leto prej 49). Delavski sveti so obravnavali 85 predlogov in jih sprejeli 57. Od teh so jih 43 okarakterizirali kot tehnične izboljšave, 5 kot koristne predloge, 9 so jih samo sprejeli, okarakterizirani pa še niso. V nadaljnji obravnavi je 10 predlogov. To so takšni predlogi, za katere še ni mogoče dati dokončnega mnenja in je potrebno opraviti, na primer, razne preizkuse itd. Zavrjneno pa je bilo 18 predlogov, kar je sorazmerno malo v primerjavi z obravnavanimi predlogi. Avtorjem realiziranih inovacij je bilo izplačano v preteklem letu 1.489.565 din. Od tega 1.131.029 din posebnih nadomestil na osnovi izračunanih gospodarskih koristi, 323.918 din enkratnih nagrad in 30.617 akontacij.

Izračunana gospodarska korist znaša preko 32.000.000 din. To so tiste inovacije, kjer je bilo možno natančno izračunati gospodarsko korist. Ocenjena gospodarska korist za vse realizirane in izkoriščene inovacije v letu 1981 pa znaša preko 60.000.000 din (6 starih milijard). Številka je dokaj visoka, vendar, ko ugotavljamo, da je lansko leto prijajljalo inventivne predloge le nekaj preko 2 % vseh zaposlenih, še to ni množično gibanje, ki bi zajelo večino zaposlenih. Temu ustrezno pa bi bil višji tudi ekonomski efekt, če ob tem zanemarimo bolj

še delovne pogoje in večjo konkurenčnost sposobnost na tujem trgu, kar bi omogočile razne izboljšave, koristni predlogi in boljša organizacija dela.

V naslednji tabeli podajamo število prijavljenih, obravnavanih, sprejetih in zavrjenih predlogov po posameznih TOZD in DSSS v letu 1981:

TOZD	predlogi v obrav.	prijavljeni predlogi	obravnavani predlogi	sprejeti predlogi	zavrjn. predl.
Pohištvo	/	2	9	9	/
DSSS	/	9	/	/	/
Zamrzovalniki	3	29	12	6	3
Pralna tehnika	4	28	18	5	9
Hladilna tehnika	1	6	8	5	2
Štedilniki	/	11	5	4	1
Kuhalni aparati	1	20	12	9	2
Gradbeni elem.	/	8	6	6	/
Plastika	/	3	1	1	/
Orodjarna	/	3	4	4	/
Embalažnica	/	/	2	1	1
MGA Nazarje	/	3	3	3	/
Elektronika Ptuj	1	21	5	4	/
Kompresorji	/	8	/	/	/
Elektronika Velenje	/	7	/	/	/
Galvana	/	9	/	/	/
	10	167	85	57	18

Opozoriti moramo na število prijavljenih predlogov, ker jih je navedeno 167 in so trije več, kot smo predhodno navedli. To je zaradi tega, ker je eden predlog uporaben v več tozdih in je pri vseh upoštevan.

Kako pa MID v letošnjem letu?

Letos se trend števila prijavljenih inventivnih predlogov še povečuje, saj je bilo v prvih treh mesecih prijaveno 120 predlogov. V preteklem letu pa v enakem obdobju le 12 prijav. Letos je bilo do konca maja prijaveno 151 predlogov, v preteklem letu pa 46 prijav. Če primerjamo trend prijav s prvimi tremi meseci, se je nekoliko zmanjšal. Vendar je v primerjavi s preteklim letom še vedno dokaj ugoden, saj znaša indeks 328. Mnenja smo, da je v prvih treh mesecih vplivala na visok porast prijav akcija "Predlagaj nekaj koristnega". O rezultatih akcije smo pisali v prejšnji številki Informatorja.

Ker je za razvoj MID zelo pomembna obravnava prijavljenih predlogov, podajamo pregled trenutnega stanja.

V prvih treh mesecih je DS TOZD Galvana obravnavalo 20 predlogov. Vsi sprejeti in nagrajeni predlogi so bili objavljeni v Informatorju. Delegatom DS TOZD Zamrzovalniki smo posredovali gradivo za obravnavo 38 inovacijskih predlogov. Predloge sklepov za te predloge smo posredovali v skladu s pravilnikom tudi avtorjem predlogov. Do konca tega meseca bo posredovano gradivo za 47 predlogov delegatom DS v TOZD Pralna tehnika in za 4 predloge delegatom DS v TOZD Kondenzatorji. Strokovni kolegij v TOZD Elektronika Titovo Velenje pa je

obravnaval 18 predlogov. Čistopis gradiva za navedene predloge bomo posredovali delegatom delavskega sveta TOZD Elektronika v začetku prihodnjega meseca.

S tem bo tudi zaključen prvi krog obravnav inovacijskih predlogov na sejah DS posameznih TOZD. Vendar to ne pomeni, da bo potrebno zopet čakati določen čas na obravnavo po ostalih TOZD. Predloge, za katere imamo strokovna mnenja, teh pa je približno 100, bomo v čimkrajšem možnem roku pripravili za obravnavo na ostalih delavskih svetih TOZD. Prosimo pa za razumevanje, in se opravičujemo tistim, ki že dalj časa čakajo, kajti tudi mi bi bili veseli, če bi lahko sproti tekoče predloge obravnavali. Vendar smatramo, da to ne sme biti ovira za še bolj množično aktivnost na področju inoviranja in racionaliziranja naših proizvodov in proizvodnega procesa. Mislimo, oziroma lahko trdimo, da je v naši delovni organizaciji ustvarjena ugodna klima in tudi pogoji za še večji in hitrejši razvoj MID, kar nam daje garancijo, da bomo vsi skupaj, z razvojno in raziskovalno dejavnostjo lažje in uspešneje reševali težave na dolgoročni osnovi ter s tem sistematično večali produktivnost in dohodkovno uspešnost po ustvarjalni poti. To pa pomeni večjo socialno varnost vseh zaposlenih in boljše upravljanje z družbenimi sredstvi, ki jih nam je družba zaupala.

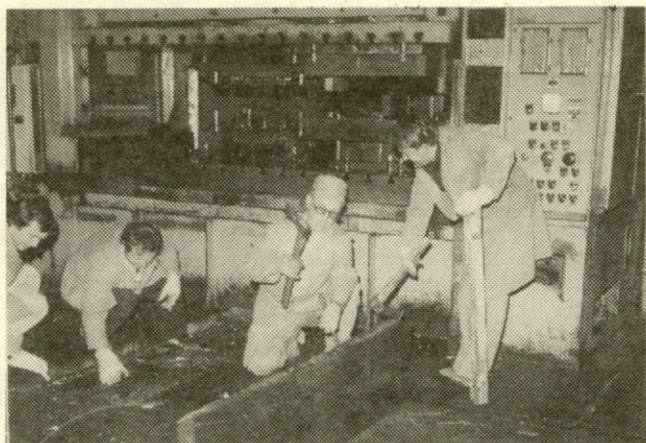
Služba SOIL

PROIZVODNJA IN PRODAJA

V mesecu maju smo v Gorenju TGO proizvedli izdelkov v skupni vrednosti 1.059 milijonov dinarjev (82 % planirane vrednosti).

Na domačem trgu smo prodali izdelkov za 729 milijonov dinarjev (95 % plana), izvozili pa za 267 milijonov dinarjev (86 %).

V prvih petih mesecih letošnjega leta znaša vrednost proizvodnje 4.656 milijonov dinarjev, prodaja na domačem trgu 3.235 milijonov in izvoz 1.212 milijona din.

ZAPRLA SO SE ŠOLSKA VRATA

V torek, 15. junija, so se osmošolci osnovne šole Miha Pintar-Toledo iz Titovega Velenja zbrali na zaključno slovesnost. Poslovali so se od osnovne šole, od svojih učiteljev. Na slovesnosti so prejeli vrsto priznanj: 12 učencev je prejelo pozlačene plakete bratov Ribar za odličen uspeh v 8. razredu, kar sedem pa je bilo takšnih, ki so prejeli na občinski prireditvi tudi pozlačene medalje za odličen uspeh v vseh osmih razredih osnovnošolskega šolanja. Med 91 učenci jih je kar 42, ki so osem let sodelovali v bralni akciji za Kajuhovo bralno značko. Vsi, ki so zaključili osmi razred s pravdobrim uspehom, bilo jih je 22, in tudi vsi, ki so bili odlični, so dobili knjige Josipa Jurčiča Deseti brat, darilo Konference osnovnih organizacij sindikata Gorenje TGO.

Vsem osmošolcem ob zaključku šole čestitamo in želimo veliko uspehov pri nadaljnjem šolanju.

Jože Meh

PRIREDITEV V MOTOKROSU NA TREBELIŠKEM

27. junija 1982 ob 14. uri bo na Trebeliškem pri Titovem Velenju pomembna dirka v motokrosu, v razredu do 125 ccm, ki bo štela za državno prvenstvo in bo prav gotovo popestrila športno dogajanje v dolini.

POPRAVEK

Prejšnji teden sta se vrinili v članek RAČUNALNIK dve napaki:

- na sliki, kjer je človeček, je pravilni izraz: vhodna izhodna enota in ne modno izhodna enota,
- 1 kilobajt je 1024 bajtov in ne 1000 bajtov.

(Rebernik)

Pomembna so tudi vzdrževalna dela. Skupina miزارjev je na eno izmed prostih sobot opravila pomembno delo. Zamenjali so lesene pragove pod veliko stiskalnico v surovinskem obratu tozda Štedilniki.

Računalnik in njegova uporaba

Zadnjič smo ugotovili eno izmed lepih lastnosti računalnika, to je, da na zelo majhnem prostoru hrani ogromno podatkov (na traku 50 knjig naše besede, na enem disku pa recimo 400 knjig). Vidimo, da se v računalniku in njegovem zunanem spominu nahaja ogromno podatkov.

Za uspešno računalniško podprte informacijske sisteme potrebujemo neke veliko podatkov z različnih področij, ampak mora biti ta množica podatkov ustrezno urejena, podatki pa med sabo povezani s takšnimi relacijami kot so tudi v realnem svetu. Takšno urejeno množico podatkov, ki so med sabo tudi logično povezani, imenujemo **baza podatkov**.

Poglejmo si drugo veliko prednost računalnika:

Vzemimo za primer kadrovskega sektorja, ki bdi nad našo kadrovske zasedbo. V DO, ki spadajo v velenjski del šozda Gorenje, je zaposlenih okrog 9500 delavcev. Za uspešno delo potrebujejo različne evidence oziroma tabele delavcev.

Recimo, abecedni seznam delavcev Gorenja z osnovnimi podatki o delavcih. Če bi bilo treba tak seznam pripraviti ročno, bi za to delo potrebovala 2 delavca en mesec časa (delavce je treba urediti po vseh črkah priimka in imena).

Računalnik bi delo urejanja po abecedi in izpis delavcev opravil v 10 minutah.

Ugotovili smo drugo veliko prednost računalnika. Ogromne količine podatkov "zna" hitro urejati in v ustrezni obliki izpisati.

Če bi bilo delavcev recimo 20000, bi 2 delavca delala 3 mesece, računalnik pa približno 20 minut. Ker delavci odhajajo in prihajajo v Gorenje, ker se sele iz tozda v tozd, moramo imeti takšen seznam vsaj enkrat mesečno napisan na novo. Kar predstavljajmo si, kaj bi to pomenilo, če bi bilo to treba vedno ročno delati.

Da zna računalnik izpisati abecedni seznam delavcev, mora **programer** (delavec v računalniškem centru, ki piše programe) napisati program (recept — algoritem), ki bo vseboval napotke za računalnik, kaj in kako mora obdelati podatke o delavcih, da bomo kot izhodno informacijo dobili naš abecedni seznam. Ker se ta program izvaja le enkrat mesečno, ga takrat, ko ga ne potrebujemo hranimo v zunanem spominu (disku), da po nepotrebnem ne zavzema internega spomina. Ko ga je treba izvesti, ga računalnik poišče in izvede.

Takšnih programov je veliko. V gorenjskem računalniškem centru imamo hranjenih okrog **1000 različnih programov**. Vse te in druge programe, ki so na voljo nekemu računalniškemu sistemu, imenujemo programska oprema, ali s tujko, ki se je že kar udomačila — **software**.

Software nam nič ne koristi, če nimamo **hardwara**, to je aparturne opreme (včasih ga imenujemo po domače kar železovje), na kateri se naši programi izvajajo in so shranjeni.

In kako računalnik razume naš program — recept?

Programer ga napiše v enem od **programskih jezikov** (fortran, cobol, assembler, PL/I...). Programski jezik je "umetni" jezik in ga uporabljamo za komunikacijo programa z računalnikom. Program je torej s programskim jezikom izražen postopek za reševanje nekega problema.

Programski jeziki so največkrat neodvisni od računalnika in so namenjeni predvsem za opisovanje postopkov oziroma algoritmov.

Torej, računalnik dela po receptu, ta recept pa napiše programer. Če dobite rezultat takšnega recepta na vašo mizo (program — po naši gorenjski tehnologiji) in je drugačen, kot ste ga zahtevali ali pričakovali, vedite, da za napako v 99,99 % ni kriv računalnik, ki opravi le tisto, kar smo od njega zahtevali.

Možni sta dve napaki:

1. Ko ste definirali zahteve, kako naj bo program narejen, ste morda pozabili opozoriti na kakšno zahtevo, ali
2. Napaka programerja pri pisanju programa, ki pa se ni pokazala takrat, ko ste program testirali, ali dela pravilno ali ne.

Pomnite: računalnik je praktično nezmotljiv, kajti on je le naše orodje in izpolnjuje naše ukaze (pravilne in nepravilne).

In zakaj uporabljati računalnik?

Napravimo informacijsko analizo poslovanja naše službe. S tem ugotovimo, kako potekajo tokovi informacij, kje in v kakšni obliki jih moramo posredovati, morda pa tudi, da je v kakšnem delu našega poslovnega procesa napaka, ki jo lahko popravimo.

Posledica informacijske analize je postavitve našega poslovnega procesa v računalniški obliki.

To pomeni, da naš informacijski sistem računalniško podpremo. Računalnik nam bo omogočil obdelavo velikih količin podatkov v kratkem času, pravočasen dostop in posredovanje informacij vsem nivojem upravljanja, ki jih potrebujejo.

Posredovanje le tistih informacij, ki jih nekdo potrebuje in tistih, do katerih ima pravico.

Tako naj bi bilo, a trenutno še ni tako. Že na začetku teh člankov sem omenil, da v Gorenju skorajda nimamo računalniško podprtih informacijskih sistemov.

V naslednjih dveh prispevkih bom prikazal še stanje v računalniškem centru v Gorenju in prihodnost vseh nas in s tem tudi Gorenja na enem od področij uporabe računalnika.

PETER REBERNIK

JASNO SPOROČILO

Ta številka našega lista izhaja tik pred 12. kongresom Zveze komunistov Jugoslavije, ki se bo začel 26. junija v beograjskem centru „Sava“. Zato se nam zdi tudi povsem razumljivo, da se v tej številki in tukaj ozremo na priprave in razpravo pred največjim partijskim srečanjem, zato da bi pomagali izluščiti glavna sporočila delovnih ljudi njihovega kongresu.

O predkongresnih razpravah, ki se ravno zdaj končujejo, je bilo slišati različne sodbe — od tistih, da so bile razprave množične, konstruktivne in vsebinsko bogate, do onih, po katerih naj bi se bili kongresni dokumenti ustvarjali in oblikovali več ali manj po komisijah in vodstvih zveze komunistov, ne da bi bili člani in organizacije dovolj sodelovali. Kakorkoli že, glavno sporočilo naših delovnih ljudi 12. kongresu je jasno.

Ljudje se, vsaj velika večina njih, zavedajo težav, v katerih smo, in ta njihova zavest o dejanskem družbenem in političnem stanju se bo morala pokazati v vsebini, tonu in sklepih 12. kongresa. Zato lahko že vnaprej rečemo, da to ne bo in tudi ne sme biti manifestacijsko, temveč delovno srečanje, dogovor o tem, kaj je treba storiti in kako, da bi se čimprej izkopal iz nezavidljivega gospodarskega položaja, v katerega smo zašli. Manj ko bo manifestacijskega, verbalnega in parolarskega — več bo možnosti za hitrejšo stabiliziranje gospodarstva in odnosov v družbi.

Za težave, v katerih smo se znašli, navadno pravimo, da so objektivne narave: zaostrovanje nasprotij med razvitimi in nerazvitimi v svetovnih razsežnostih, svetovna energetska kriza, podedovane razlike v stopnji izkoriščenosti naravnih in drugih možnosti v posameznih delih naše države, relativno tehnološko zaostajanje itd. Ne da bi zmanjševali vpliv kateregakoli od teh dejavnikov, pa se moramo v tem hipu tik pred kongresom (in seveda na kongresu) s precej več samokritičnosti ukvarjati tudi s subjektivnim, tistim, kar je mogoče (in nujno) spremeniti, da se bomo lažje postavljali po robu vsem mogočim „višjim silam“, ki bodo pretile tudi v prihodnje v vse bolj zapletenem vrtincu mednarodnih odnosov.

Če se bomo stvari odločneje lotili, samokritično in res komunistično, bomo najbrž videli, kako so v preteklosti subjektivne napake, za katere lahko zdaj rečemo, da so že mejile na bolezen, „preraščale“ v „objektivne“ težave. Na primer, tako imenovane politične tovarne, grajene mimo vseh ekonom-

skih meril po volji kakšnega politika, so kar po vrsti na seznamu „zgubarjev“ in objektivno res zmanjšujejo učinkovitost gospodarjenja ter dohodek tistih kolektivov in zmogljivosti, ki ravnajo po zakonih sodobne ekonomike. Kar pa je najhujše, je to, da čas „političnih tovarn“ še ni popolnoma minil. Poraba je nasploh še zmeraj večja od resničnih možnosti, celo letos, ko začenjamo posledice nesmotrnosti drastično čutiti kot pomanjkanje nekaterih izdelkov in težave v poravnavanju obveznosti do partnerjev v tujini. Ustanovili smo samoupravne interesne skupnosti, da bi dosegli pravo, samoupravni družbi primerno menjavo dela in bolje zadovoljevali potrebe ljudi (šolstvo, kultura, zdravje . . .), pa se je v njih nadaljevalo, če ne še povečalo odtujevanje dohodka od delavcev. Presežki v sisih v času, ko se precejšen del gospodarstva duši v pomanjkanju denarja, se zdi kot karikatura zaželenega in proklamiranega sistema. Hkrati ko prisegamo na nedotakljivost pravice delavcev, da odločajo o reprodukciji, sprejemamo glavne sklepe, kot priznavajo predstavniki političnih institucij, v glavnem še zmeraj v teh institucijah. Množitev uradnikov in bežanje strokovnjakov v uradniške naslonjače je posledica takšnih in podobnih „popačenj“, za katera 12. kongres ZKJ ne bo smel ostati gluha.

Vsi ti in podobni pojavi, o katerih je bil govor med pripravami na 12. kongres, izvirajo več ali manj iz zveze komunistov in vplivajo na odnose in merila v njenih vrstah. Zaradi tega bo boj za odpravo deformacij toliko težji. Razredno merilo in interese delavcev so deloma zameglila slepila in manipulativne ekshibicije tehnokracije in birokracije, ki se je izurila do te mere, da zna izvleči korist tudi iz najhujših težav.

Na srečo našim ljudem težave in birokratske težnje niso vzele poguma. Kot so povedali med pripravami na 12. kongres ZKJ, se zavedajo težavnosti boja, ki ga bodo morali bojevati, in so nanj pripravljeni. Zvezi komunistov se ponuja še ena priložnost, da to pripravljenost „izrabi“, da energijo vseh nas usmeri k ciljem delavskega razreda, ciljem, ki so zapisani v vseh naših partijskih listinah in ta ko tudi v tistih, ki so pripravljene za 12. kongres.

Seveda bi bilo nerealno pričakovati, da bo kongres neposredno in takoj rešil vse probleme. Gotovo tega nihče ne pričakuje. Glavno sporočilo 12. kongresu ZKJ očitno vsebuje zahtevo po odločnejšem in odgovornejšem ravnanju komunistov, zlasti še na vodilnih mestih. Če bo upoštevano (na kongresu in nato v praksi), se bo vse drugo hitreje in lažje reševalo.

Miroslav Korakasić
(„Komunist“, 18. junija 1982)